

T.C.
ANKARA
5. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2016/1581
KARAR NO : 2017/3297

DAVACI : KURTULUŞ YİRDEM
VEKİLİ : AV. MELTEM SALMAN
Necatibey Caddesi No:82/16 Kızılay Çankaya/ANKARA

DAVALI : İÇİŞLERİ BAKANLIĞI / ANKARA
VEKİLİ : Huk. Müş. KEMAL KAHRAMAN - Aynı yerde

DAVANIN ÖZETİ : Davacı tarafından; Ankara Valiliği'nce 10.10.2015 tarihinde gerçekleştirilmesine izin verilen etkinlikte toplanma meydanı olarak belirlenen Ankara Garı önünde yaşanan iki büyük patlama nedeniyle yaralanması sonucu maruz kaldığını ileri sürdüğü manevi zararın tazmini istemiyle yaptığı 08.12.2015 tarihli başvurunun zımnen reddine ilişkin işlemin iptali ile şimdilik 40.000,00-TL manevi tazminatın yasal faizi ile birlikte hizmet kusuru bulunduğu ileri sürülen davalı idarece ödenmesine karar verilmesi istenilmektedir.

SAVUNMANIN ÖZETİ : Dava konusu olayın meydana geliş şekli dikkate alındığında idarelerine yüklenebilecek herhangi bir kusurun bulunmadığı, olayın bir terör saldırısı olduğu, miting alanı dışında ve kararlaştırılmış miting saatinden önce gerçekleştiği, terör eylemi sonucu oluşan zararın tazmini isteminden kaynaklanan uyuşmazlığın 5233 sayılı Kanun kapsamında çözümlenmesi gerektiği, bu Kanun kapsamında da manevi zararların tazmini yoluna gidilemeyeceği, diğer yandan "sosyal risk ilkesi" gereğince de sorumluluklarının bulunmadığı, talep edilen manevi tazminat miktarının fahiş olduğu ileri sürülerek davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Ankara 5. İdare Mahkemesi'nce, 08/12/2017 tarihinde belli yer ve saatte davacı vekili Av. Meltem Salman ile davalı idare vekili Av. Seda Aslım'ın katılımıyla gerçekleştirilen duruşmanın ardından dava dosyası incelendi, işin gereği görüşüldü:

Dava: davacı tarafından, Ankara Valiliği'nce 10.10.2015 tarihinde gerçekleştirilmesine izin verilen etkinlikte toplanma meydanı olarak belirlenen Ankara Garı önünde yaşanan iki büyük patlama nedeniyle yaralanması sonucu maruz kaldığını ileri sürdüğü manevi zararın tazmini istemiyle yaptığı 08.12.2015 tarihli başvurunun zımnen reddine ilişkin işlemin iptali ile 40.000,00-TL manevi tazminatın yasal faizi ile birlikte hizmet kusuru bulunduğu ileri sürülen davalı idarece ödenmesine karar verilmesi istemiyle açılmıştır.

Anayasa'nın 2. maddesinde: Türkiye Cumhuriyetinin, toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olduğu, 5. maddesinde: devletin temel amaç ve görevlerinin, Türk milletinin bağımsızlığını ve bütünlüğünü, ülkenin bölünmezliğini, Cumhuriyeti ve demokrasiyi korumak, kişilerin ve

T.C.
ANKARA
5. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2016/1581

KARAR NO : 2017/3297

toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak, kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmak olduğu, 125. maddesinde; idarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolunun açık olduğu ve idarenin kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlü olduğu hükmüne bağlanmıştır.

İdarenin hukuki sorumluluğu; kamusal faaliyetler sonucunda idare ile bireyler arasında bireyler zararına bozulan ekonomik dengenin yeniden kurulmasını, idari etkinliklerden dolayı bireylerin uğradığı maddi ve manevi zararların idarece tazmin edilmesini sağlayan bir hukuksal kurumdur. Bu kurum, kamusal faaliyetler nedeniyle bireylerin malvarlığında ortaya çıkan eksilmelerin ya da çoğalma olanağından yoksunluğun giderilebilmesini, yine bu suretle oluşan manevi zararların karşılanabilmesi için aranan koşulları, uygulanması gereken kural ve ilkeleri içine almaktadır.

İdare, Anayasa'nın 125. maddesinde de belirtildiği üzere, kural olarak yürüttüğü kamu hizmetiyle nedensellik bağı kurulabilen zararları tazminle yükümlü olup, idari eylem veya işlemlerden doğan zararlar idare hukuku kuralları çerçevesinde hizmet kusuru veya kusursuz sorumluluk ilkeleri gereği tazmin edilmektedir. Bunun yanında, idarenin faaliyet alanıyla ilgili, önlemekle yükümlü olduğu halde önleyemediği bir takım zararları da nedensellik bağı aramadan tazmin etmesi gerekmektedir.

İdarenin kusura dayalı ya da kusursuz sorumluluğunun yanında, Anayasanın öngördüğü sosyal hukuk devleti anlayışına uygun olarak ve bu temel üzerinden, kolektif sorumluluk anlayışı çerçevesinde bilimsel ve yargısal içtihatlar ile geliştirilen sosyal risk ilkesi, Anayasanın yukarıda öngördüğü amaçların gerçekleştirilmesine yöneliktir.

Esasen bilimsel ve yargısal içtihatlarla dayalı olarak geliştirilmiş olsa da, Anayasanın 6. maddesinde öngörüldüğü üzere hiç bir organ kaynağını Anayasadan almayan bir Devlet yetkisini kullanamayacağına göre, sosyal risk ilkesi de tazminat hukukunun temel prensiplerine kaynak oluşturan Anayasa hükümlerine dayanılarak kabul edilmiştir. Daha açık bir şekilde vurgulamak gerekirse, terör olaylarından zarar gören bireylerin maddi ve manevi zararlarının idari yargı mercilerince sosyal risk ilkesi uyarınca tazminine ilişkin kararları, konuyu düzenleyen genel bir yasa olmadığından doğrudan Anayasanın öngördüğü ilkelere dayanmış, bu ilkeler Danıştay tarafından yorumlanarak ilkeye uygulanabilirlik kazandırılmıştır.

Sosyal risk ilkesi ile, toplumun içinde bulunduğu koşullardan kaynaklanan, idarenin faaliyet alanında meydana gelmekle birlikte yürütülen kamu hizmetinin doğrudan sonucu olmayan, toplumsal nitelikli riskin gerçekleşmesi sonucu oluşan, salt toplumun bireyi olunması nedeniyle uğranılan özel ve olağandışı zararların topluma pay edilerek giderilmesi amaçlanmıştır. Genel bir ifade ile "terör olayları" olarak nitelenen eylemlerin Devlete yönelik olduğu, Anayasal düzeni yıkmayı amaçladığı, bu tür olaylarda zarar gören kişi ve kuruluşlara karşı kişisel husumetten kaynaklanmadığı bilinmekte ve gözlenmektedir. Sözü edilen olaylar nedeniyle zarara uğrayan kişiler, kendi kusur ve eylemleri sonucu değil, toplumun bir bireyi olmaları nedeniyle zarar görmektedirler. Belirtilen şekilde ortaya çıkan zararların ise, özel ve olağandışı nitelikleri dikkate alınarak, terör olaylarını önlemekle yükümlü olduğu halde önleyemeyen idarece, yukarıda açıklanan sosyal risk ilkesine göre topluma pay edilmesi suretiyle tazmini hakkaniyet gereği olup, sosyal devlet ilkesine de uygun düşecektir.

T.C.
ANKARA
5. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2016/1581
KARAR NO : 2017/3297

Öte yandan; terör eylemleri mağdurlarına tazminat ödenmesi amacıyla, Avrupa Birliği Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programının, Adalet ve İçişlerine ilişkin 24. başlığının "Yargının İşlevselliği ve Kapasitesinin Arttırılması Suretiyle Etkin Bir Yargı Sisteminin Tesis Edilmesi" alt başlığında "Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılanması Hakkında Kanun Tasarısı"nın 2004 yılında çıkarılacağına taahhüt edilmiş olması ve Akdivar - Türkiye davasındaki durumun sıkça yaşanması üzerine, gerek Devletin itibarının zedelenmesi, gerek yüklü miktarlarda tazminata mahkûm olunması, gerekse gerçekten mağdur olan bireylerin zararlarının sulh yoluyla ödenebilmesi amacıyla 5233 sayılı Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılanması Hakkında Kanun 27/07/2004 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Kanunun yürürlüğe girmesinin ardından AİHM nezdinde açılan davalarda hükümetin yaptığı itirazlar yerinde görülmüş ve 5233 sayılı Kanunun etkin bir başvuru yolu olduğu belirtilmiştir.

Anılan Kanunun gerekçesinde "Devletin anayasal düzenini yıkmayı amaçlayan terör eylemlerine hedef olan kişiler kendi kusur ve fiilleri sonucu değil, toplumun bir bireyi olarak zarar görmekte-dirler. ... Ortaya çıkan bu zararın paylaşılması, toplumun diğer kesimleri ile zarara uğramış kişiler arasında fedakârlığın denkleştirilmesi, hakkaniyet ve sosyal hukuk devleti ilkelerinin bir gereğidir. ... İdarenin önlemekle yükümlü olduğu halde önleyemediği bu zararların, nedensellik bağı ve kusur koşulu aranmadan karşılanmasını kabul eden objektif sorumluluk anlayışına dayalı sosyal risk adı verilen bu ilke, bilimsel ve yargısal içtihatlarla da kabul edilmiştir. ... Bu çerçevede ... terör eylemleri veya terörle mücadele kapsamında yürütülen faaliyetler nedeniyle zarar gören kişilerin maddi zararlarının idarece en kısa süre içinde ve sulh yoluyla karşılanması ... amacıyla bu Tasarı hazırlanmıştır." denilmekle birlikte, komisyonlarda tartışılan manevi zararlara ilişkin olarak Yasada olumlu ya da olumsuz herhangi bir düzenleme yer almamaktadır.

Yine konuya ilişkin yasama çalışmalarından anlaşıldığı üzere, sözü edilen Yasanın temel amaçlarından biri de, yargı dışı bir yöntem geliştirerek Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne bu konuda yapılan başvuruları sona erdirip bireyler aleyhine oluşan dengenin iç hukukta geliştirilen usullerle yeniden kurulmasını sağlamaktır. Bu çerçevede, halihazırda terör olayları nedeniyle uğranılan manevi zararların Anayasaya dayalı olarak sosyal risk ilkesi uyarınca tazmini olanaklı iken, yasama organınca özellikle yaşam hakkı başta olmak üzere temel hak ve özgürlüklerin kısıtlanmasına yol açar nitelikte ve manevi tazminat ödenmesini engellemek amacıyla yönelik böyle bir yasanın yürürlüğe konulduğu söylenemez.

Terör eylemleri sonucu oluşan olaylar incelendiğinde, bir taraftan yakılan ev, ulaşılamayan arazi ve tarım gelirleri, telef olan hayvanlar ve gelirleri, yakılıp yıkılan ev eşyaları, mağdurların yaralanmaları, sakatlıkları ya da yakınlarının ölmesi, vb. maddi zararların meydana geldiği görülmekle birlikte, esasen terör eylemlerini bizzat yaşayan vatandaşların çektikleri ve çekecekleri üzüntü, acı, elem, psikolojik buhran, vb. manevi zararların daha büyük sıkıntılara yol açacağı hususu yadsınamaz bir gerçektir. Dolayısıyla, idare hukuku kuralları çerçevesinde Anayasaya dayalı olarak geliştirilen bir ilke uyarınca manevi zararların karşılanma olanağının içeriği itibariyle engelleyici bir hüküm taşımayan yasa ile ortadan kaldırıldığından bahsedilmesi olanaksızdır.

Kaldı ki, manevi tazminat, patrimonunda meydana gelen bir eksilmeyi karşılamaya yönelik bir tazmin aracı değil, tatmin aracıdır. Başka türlü giderim yollarının bulunmayışı veya yetersiz kalışı, manevi tazminatın parasal olarak belirlenmesini zorunlu hale

5. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2016/1581

KARAR NO : 2017/3297

getirmektedir. Olay nedeniyle duyulan elem ve ızdırabı kısmen de olsa hafifletmeyi amaçlar. Belirtilen niteliği gereği manevi tazminatın zenginleşmeye yol açmayacak şekilde belirlenmesi gerekmekte ise de, tam yargı davalarının niteliği gereği takdir edilecek miktarın aynı zamanda duyulan elem ve ızdırabı giderecek bir oranda olması gerekmektedir. İşte bu niteliğinden dolayı sorumluluk hukukunun genel çerçevesinde manevi tazminatın miktarı her bir olay ve birey yönünden yargı yerlerince farklı şekilde değerlendirileceğinden, manevi tazminat miktarının idare organlarınca takdir edilmesini sağlayacak şekilde yasayla belirlenmesi de müessesenin niteliği ile bağdaşmayacağından, yasa koyucunun bunu yasada açıkça öngörmesini beklemek de gerçekçi değildir.

Bununla birlikte, Elazığ İdare Mahkemesi tarafından, 5233 sayılı Yasanın terör veya terörle mücadelede dolayı zarara uğrayanların manevi zararları dışında yalnızca maddi zararlarının tazminine ilişkin hükümlerinin Anayasanın 2., 5., 11., 36., 90. ve 125. maddelerine aykırı olduğu gerekçesiyle Anayasa Mahkemesi'ne yapılan başvuru üzerine verilen 25.6.2009 günlü, E:2006/79, K:2009/97 sayılı kararın manevi zararlara ilişkin bölümünde, "... 5233 sayılı Yasa, terör eylemleri veya terörle mücadele kapsamında yürütülen faaliyetler nedeniyle zarar gören kişilerin maddi zararlarının özellikle yargı yoluna gitmelerine gerek kalmadan, idarece en kısa süre içinde ve sulh yoluyla karşılanması amacıyla hazırlanmış bir yasadır. Yasa bu yönüyle zarara uğrayan vatandaş ile devlet arasındaki uyumsuzlukta yargı yoluna gidilmeden alternatif bir çözüm yöntemi getirmiştir. Yasakoyucu bu amaca uygun olarak yargılama hukuku kurallarından farklı hükümler öngörerek buna ilişkin esasları Yasa'da ayrıntılı olarak kurala bağlamıştır. ...

5233 sayılı Yasa, idarenin eylem ve işleminin sonucu olmayan ve herhangi bir idari işlem veya eylemle doğrudan nedensellik bağı da bulunmayan, ancak terör ve terörle mücadele sırasında meydana gelen zararların da tazmini yolunu açan, bu anlamda idarenin kusursuz sorumluluk alanını genişleten bir yasadır. Bu Yasa idarenin kusursuz sorumluluk alanını genişletmekle birlikte, aynı zamanda terör ve terörle mücadele sırasında meydana gelen zararlardan sadece "maddi" olan kısmının sulh yoluyla tazminine ilişkin esas ve usulleri belirlemektedir. Yasa'da bu zararlardan "manevi" olan kısmın idareden talep edilemeyeceğine ilişkin bir hükme yer verilmediği gibi, 12. maddede "sulh yoluyla çözülemeyen uyumsuzluklarda ilgililerin yargı yoluna başvurma hakları saklıdır" denilerek Anayasa'nın 125. maddesinin birinci fıkrasına paralel bir düzenlemeye yer verilmiştir. Bu nedenle itiraz konusu ibare, idarenin sorumluluk alanını daraltan veya idari işlem veya eylemlere karşı yargı yolunu kapatan bir hüküm içermemektedir. ..." gerekçelerine yer verilmiştir.

Anılan Anayasa Mahkemesi kararında da belirtildiği üzere, 5233 sayılı Yasa, idarenin terör olaylarına dayalı kusursuz sorumluluk alanını genişleten, oluşan zararların yargı yoluna başvurulmadan sulh yoluyla ödenmesini öngören, bu yönüyle uyumsuzluğun sadece maddi zararlara ilişkin kısmının yargı dışı alternatif bir yöntemle giderilmesini sağlayan, ancak manevi zararların karşılanmasını da engellemeyen nitelikte bir yasadır.

Nitekim, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin 18888/02 nolu başvuruya konu 12/01/2006 günlü Aydın İçyer - Türkiye kararının 81. paragrafında, 5233 sayılı Terör ve Terörle Mücadeleden Kaynaklanan Zararların Karşılanması Hakkında Kanun'la ilgili olarak "Tazminat kamusunda yalnız maddi zararlar için tazminat talep etme olanağının bulunduğu doğru olsa da Kanunun 12. maddesinin idari mahkemelerde manevi zarar için tazminat talep

T.C.
ANKARA
5. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2016/1581
KARAR NO : 2017/3297

etme olanağı verdiği görülmektedir.” ifadesine yer verilmiştir.

Diğer taraftan, terör olayları nedeniyle zarar gören bireylerin 5233 sayılı Yasa uyarınca maddi zararlarının karşılanmasına yönelik olarak sulhname imzalamış olması, meydana gelen manevi zararların tazmini istemiyle dava açmalarına engel teşkil etmemektedir.

Bu bakımdan, terör olayları nedeniyle meydana gelen ve sosyal risk ilkesi kapsamında bulunup 5233 sayılı Yasa uyarınca karşılanmayan manevi zarara bağlı tazminat taleplerine ilişkin uyuşmazlıklarda, idare hukukunun tazminata ilişkin ilke ve kuralları çerçevesinde 2577 sayılı Yasanın öngördüğü usullere tabi olarak manevi tazminat ödenip ödenmeyeceğine ilişkin yargısal incelemenin yapılması gerekmektedir.

Maddi olayın incelenmesinden; 10.10.2015 tarihinde Ankara Tren Garı önünde meydana gelen patlamada davacının yaralandığı, tibia shaft kırığı (açık) tanısı ile hayati tehlikesi olduğu da belirtilerek Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi'nde operasyona alındığı, 16/10/2015 tarihinde taburcu edildiği ve toplam 42 gün istirahat raporu verildiği anlaşılmaktadır.

Bakılan uyuşmazlıkta; davalı idare tarafından olayın bir terör saldırısı olduğunun belirtildiği, canlı bomba ile gerçekleştirilen patlama olaylarının çok sayıda vatandaşın ölümüne ve yaralanmasına sebep olduğu, nitekim 5233 sayılı Yasa uyarınca uğranılan maddi zarar nedeniyle davacıya maddi tazminat ödenmesine de karar verildiği göz önüne alındığında, olay nedeniyle yaralanan davacının yaşadığı elem ve üzüntü sebebiyle oluşan manevi zararının yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri ve hukuki değerlendirmeler ışığında sosyal risk ilkesi uyarınca idarece tazmin edilmesi gerekmektedir.

Manevi tazminat, kişinin malvarlığında meydana gelen eksilmeyi karşılamaya yönelik bir tazmin aracı olmayıp, kişinin manevi yaşamında ortaya çıkan acı ve elem azaltılmasına yönelik tatmin aracı olma yönü ağır basan bir tazminat türüdür. Terör eyleminden dolayı ortaya çıkan manevi zarar sebebiyle hükmolunacak manevi tazminatın duyulan elem ve ızdırabı giderecek bir oranda ve zenginleşmeye yol açmayacak miktarda saptanması gerekmektedir.

Bu durumda; davacının dava konusu olay nedeniyle duymuş olduğu acı ve üzüntü ile orantılı olarak takdiren 20.000,00-TL manevi tazminatın yerleşik Danıştay içtihatları ile kabul edildiği üzere davalı idareye başvuru tarihinden itibaren işletilecek yasal faizi ile birlikte davalı idarece davacıya ödenmesi gerektiği sonucuna varılmış, fazlaya ilişkin manevi tazminat istemi yerinde görülmemiştir.

Öte yandan; davacı tarafından manevi zararın tazmini istemiyle yapılan 08.12.2015 tarihli başvurunun zımnen reddine ilişkin işlemin iptali istenilmiş ise de;

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 13. maddesine göre, idari eylemlerden doğan tam yargı davalarında idareye başvurarak ön karar alınması zorunlu olmakta, ancak böyle bir ön karar alındıktan sonra tam yargı davası açılabilir. Ancak, 2577 sayılı Yasanın 13. maddesi kapsamında yapılan başvurunun reddedilmesine ilişkin işlemin idari davaya konu olabilecek nitelikte bir işlem olmaması nedeniyle, anılan Yasanın 13. maddesi uyarınca yapılan başvuru üzerine açılan tam yargı davasında başvurunun reddine ilişkin işlemin iptali isteminin incelenme olanağı bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle; davacının manevi tazminat isteminin **kısmen kabulü** ile 20.000,00-TL manevi tazminatın davalı idareye başvuru tarihi olan 08.12.2015 tarihinden

T.C.
ANKARA
5. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2016/1581
KARAR NO : 2017/3297

İtibaren hesaplanacak yasal faiziyle birlikte davalı idarece davacıya **ödenmesine**, fazlaya ilişkin manevi tazminat isteminin **reddine**, tazminat talebinin zımnen reddine ilişkin işlemin iptali isteminin **incelenmeksizin reddine**, aşağıda dökümü yapılan 152,50-TL yargılama giderinin haklılık durumuna göre takdiren 76,25-TL'lik kısmı ile hükmedilen miktar üzerinden hesaplanan 1.366,20-TL nispi karar harcının davalı idareden alınarak davacıya verilmesine, kalan yargılama giderinin davacı üzerinde bırakılmasına, AAÜT uyarınca belirlenen 2.400,00-TL avukatlık ücretinin davalı idareden alınarak davacıya verilmesine, aynı tarife uyarınca belirlenen 2.400,00-TL avukatlık ücretinin de davacıdan alınarak davalı idareye verilmesine, hükmolunan tutar üzerinden hesaplanan 1.366,20-TL nispi karar harcından peşin yatırılan 683,10-TL nispi karar harcının düşülmesi sonucu eksik yatırılan 683,10-TL harcın davacıya tamamlattırılmasına, bu hususta gerekli müzakerelerin yazılmasına artan posta ücretinin istek halinde davacıya iadesine, kararın tebliğini izleyen günden itibaren **30 gün** içerisinde **Ankara Bölge İdare Mahkemesi'ne istinaf** yolu açık olmak üzere, 08/12/2017 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan
ZÜLAL ÖZTÜRK
38010

Üye
AHMET ÖZKAN
138928

Üye
SÜMEYRA SUPHANDAĞI
178592

YARGILAMA GİDERLERİ	
Başvurma Harcı :	29,20 TL
Vekalet Harcı :	4,30 TL
Posta Gideri :	119,00 TL
TOPLAM :	152,50 TL

Nispi Karar Harcı : 1.366,20 TL

